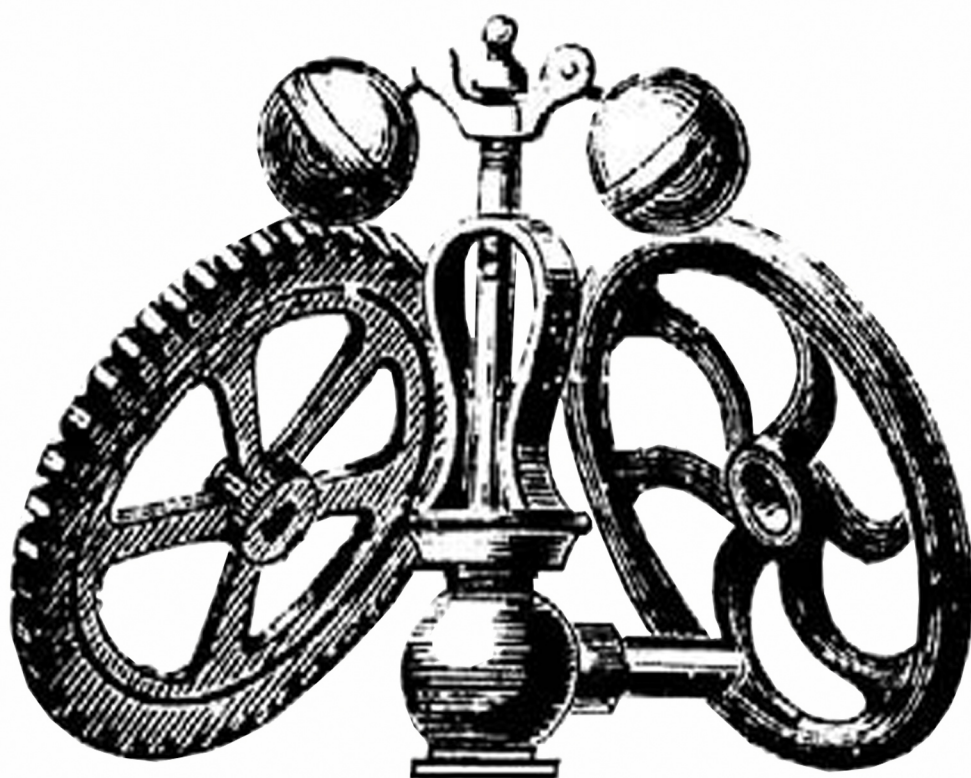

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ
19ου & 20ου ΑΙΩΝΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:
ΑΣΠΡΟΓΕΝΙΔΗ ΣΟΦΙΑ Α.Μ 26814
ΜΟΥΤΕΣΙΔΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ Α.Μ 27378

*“Σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν,
σβήνει κανείς ένα αντίστοιχο κομμάτι από
το μέλλον....”*

Γ. Σεφέρης.

Περιεχόμενα

πρόλογος	2
Πειραιάς, τοπογραφία, έρευνες	4
ιστορικό περιεχόμενο.....	5
περίοδος εκβιομηχάνισης.....	7
επιτροπή αποκατάστασης προσφύγων.....	9
κτιριακοί τύποι - μέγεθος - υλικά	11
ζενιθ βιομηχανίας	12
το θεσμικό πλαίσιο σήμερα, χρήσεις γης	14
το δομημένο περιβάλλον επί της Πειραιώς	16
επενδύουν στην Πειραιώς	17
νέα σφαγεία - Ταύρος	
σελίδες από την ιστορία του Ταύρου.....	18
μυθολογική προσέγγιση, χθές και σήμερα.....	19
διατηρητέο βιομηχανικό κτίριο στο Ταύρο	21
αποτύπωση	24
φωτογραφικό υλικό, εξωτερικός χώρος	25
εσωτερικό κτιρίου.....	27
λεπτομέρειες.....	29
σκαριφήματα	31
πρόταση	39
επίλογος	41
βιβλιογραφία	42

Πρόλογος

Οι πρώτοι περίοδοι της ανθρώπινης ιστορίας ορίζονται από τις αρχαιολογικές μαρτυρίες για τις θεμελιώδεις αλλαγές των τρόπων με τους οποίους οι άνθρωποι κατασκεύαζαν αντικείμενα και η σημασία διατήρησης και της μελέτης των μαρτυριών για αυτές τις αλλαγές είναι κοινώς αποδεκτή.

Από το Μεσαίωνα, οι καινοτομίες της Ευρώπης στη χρήση της ενέργειας και στο εμπόριο οδήγησαν σε μια αλλαγή στο τέλος του 18ου αιώνα με εξελίξεις στις κοινωνικές, τεχνικές και οικονομικές συνθήκες της μεταποίησης, αρκετά γρήγορες ώστε να αποκαλεθεί επανάσταση. Η βιομηχανική επανάσταση ήταν η απαρχή ενός ιστορικού φαινομένου που επηρέασε ένα τεράστιο τμήμα του ανθρώπινου πληθυσμού καθώς και όλες τις άλλες μορφές ζωής του πλανήτη μιας και συνεχίζεται μέχρι σήμερα.

Τα υλικά κατάλοιπα αυτών των ριζικών αλλαγών έχουν παγκόσμια ανθρώπινη αξία και η σπουδαιότητα της μελέτης και της διατήρησης αυτών των καταλοίπων πρέπει να αναγνωριστεί. Τα κτίρια και οι κατασκευές που δημιουργήθηκαν για βιομηχανικές δραστηριότητες, οι διαδικασίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν μέσα στις κατασκευές αυτές και οι περιοχές στις οποίες βρίσκονται, έχουν θεμελιώδη σημασία και πρέπει να προστατεύονται και να διατηρούνται προς χρήση και όφελος του σήμερα και του αύριο.

Βιομηχανική κληρονομία - Αναβάθμιση περιβάλλοντος

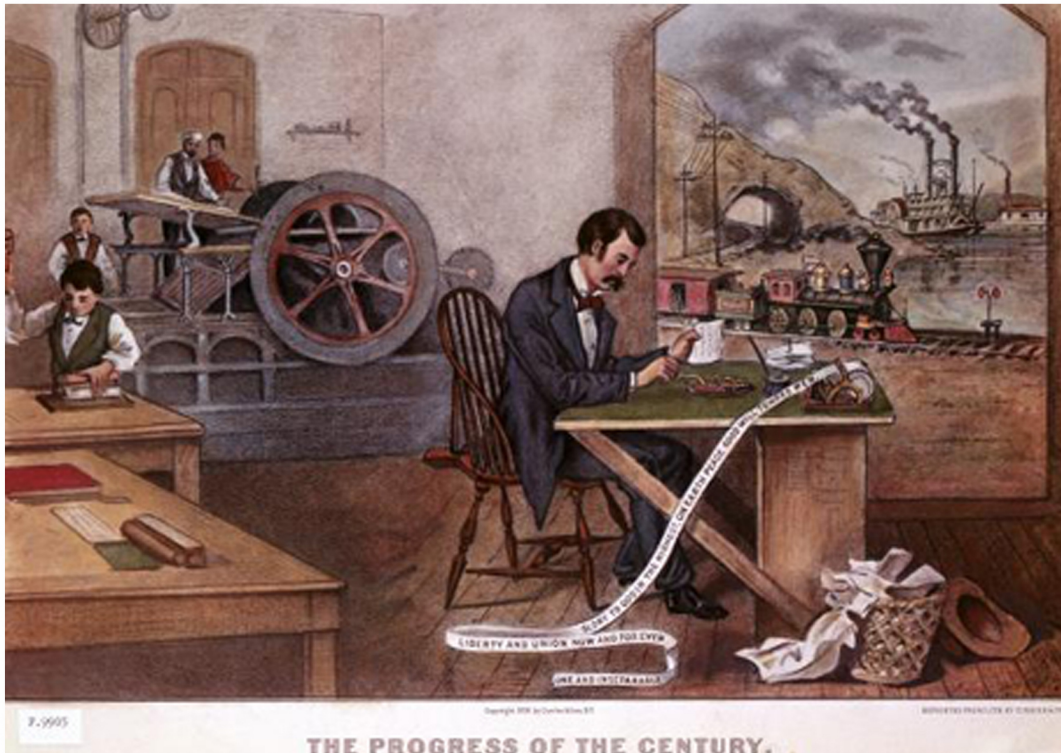
“Η υπεράσπιση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος από την καταστροφή και τον εξανδραποδισμό δείχνει, πως όποιες βλέψεις και να έχει κάνει για την πόλη του πρέπει να σχετίζονται με τον πολιτισμό.”

“Ο πολιτισμός της μηχανής”, που σημαδεύει τους δυο τελευταίους αιώνες της ιστορίας μας, άφησε τα αποτυπώματα του στα εργοστάσια, τρένα, μηχανικά έργα, μηχανές, εργαλεία κ.λ.π.

Ο πολιτισμός της “βιομηχανικής επανάστασης” που προκάλεσε ριζικές αλλαγές στον τρόπο παραγωγής στις οικονομικές και πολιτιστικές δομές αναγνωρίζεται παγκόσμια σήμερα ως πολιτιστικό αγαθό. Με τα κατάλοιπα ασχολείται σήμερα η επιστήμη της “βιομηχανικής αρχαιολογίας”

Το βιομηχανικό κτίριο, αποτελεί στα πλαίσια αυτά, το κύριο τεκμήριο της βιομηχανικής δραστηριότητας και ως πολιτιστικό αγαθό ιδιαίτερης σημασίας, απαιτεί την τεκμηρίωση - αναγνώριση και ανάδειξή του.

Το βιομηχανικό μνημείο στον αστικό ιστό λειτουργεί ως σημείο αναφοράς, παίζει σημαντικό ρόλο στην συνέχεια και πληρότητα του, συμβάλλει στην ιστορικότητα του χώρου και αναδुकνύει τις ιδιαιτερότητες των συνθηκών που το εξέθρεψαν (γεωγραφικές - οικονομικές - κοινωνικές - ιστορικές).

Τα βιομηχανικά κατάλοιπα, μάρτυρες όχι μόνο μιας αρχιτεκτονικής έκφρασης αλλά και της ιστορίας των τεχνικών αποτελούν, μνημεία του κεφαλαίου και της εργασίας.

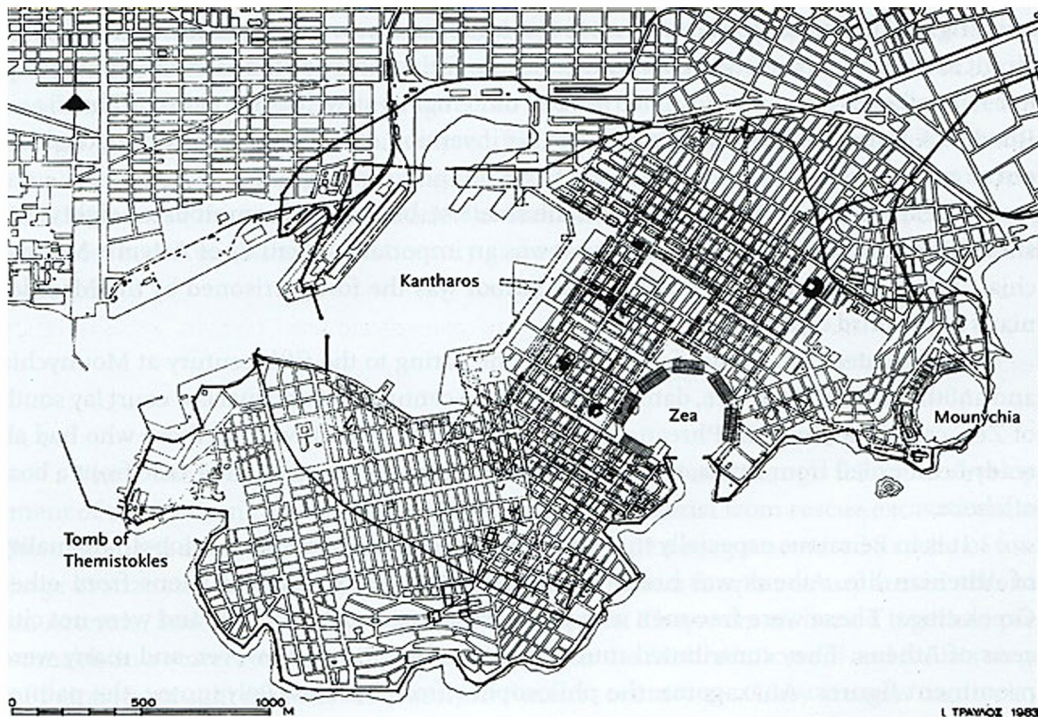
Η ανάδειξη ενός βιομηχανικού κτιρίου αφορά τον τρόπο διατήρησης του σε σχέση με την ιστορική σημασία, την αρχιτεκτονική του ποιότητα, τις συνθήκες και τις ανάγκες της περιοχής που εκείνο εντάσσεται.

Η διεθνής πρακτική της επανάχρησης κρισμάτων, που η αρχική τους λειτουργία έχει ξεπεραστεί στην περίπτωση των βιομηχανικών κτιρίων έχει αξιοποιηθεί με μεγάλη φαντασία, καθώς χώροι διασκέδασης, απασχόλησης ελεύθερου χρόνου - ξενοδοχεία - τεχνολογικά μουσεία - πολιτιστικά κέντρα - εμπορικές επιχειρήσεις κ.λ.π στεγάζονται σε αυτά.

Πειραιάς

Τοπογραφία

Ο Πειραιάς βρίσκεται στο βόρειο τμήμα των δυτικών ακτών του νομού Αττικής εντός του Σαρωνικού κόλπου. Κατά τους κλασικούς χρόνους η γεωμορφολογία των παραλίων της Αττικής, μήκους 24 μιλίων ήταν ευνοϊκή για τον ελλιμενισμό των πλοίων της εποχής σε πολλά σημεία κατά μήκος της ακτογραμμής με αποτέλεσμα την λειτουργία πολλών μικρών λιμανιών.

Η επιλογή του Πειραιά για τη διαμόρφωση του επίγειου της Αθήνας έγινε κατά τους αρχαίους χρόνους όπως και στη σύγχρονη εποχή (1834) λόγω της προστασίας που προσφέρει η θέση του, της γεωμορφολογίας των τριών φυσικών λιμένων (κανθαρός - ζέα - μουνιχία) που τον αποτελούν και της γειτνίασης με την Αθήνα.

Έρευνες

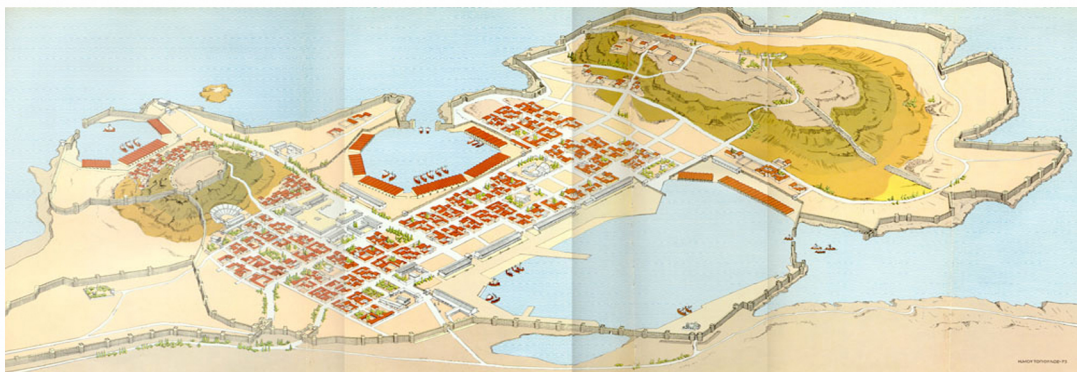
Η έρευνα της πόλης - λιμανιού Πειραιά ξεκίνησε στις αρχές του 19ου αιώνα από τους ξένους περιηγητές και χαρτογράφους E. Dodwell 1801-1806, W. M. Leane 1821, ερευνητές όπως Curtius 1841 και τοπογράφους όπως Strautz 1861.

Τα περισσότερα στοιχεία που αποτυπώθηκαν δεν υπάρχουν πια, αφού εξαφανίστηκαν κάτω από τα νέα έργα και την κατασκευή σύγχρονου λιμένα του Πειραιά που έγινε με ταχύτατους ρυθμούς, χωρίς να επιτρέψει καν την πρόχειρη αποτύπωση των μνημείων.

Οι αρχαιολογικές έρευνες, ξεκίνησαν κατά την διάρκεια της πρώτης περιόδου ανοικοδόμησης της σύγχρονης πόλης, ως σωστικές ανασκαφές, οι οποίες μέχρι σήμερα αποτελούν τη μόνη οδό έρευνας στον πυκνοδομημένο ιστό της πόλης και τις σκληρές επεμβάσεις που έχει υποστεί λόγω της εκβιομηχάνισης και της χρήσης του. Οι ανασκαφές από το 1880 - 1920 από τον Δραγάτη αποκάλυψαν τους Νεώσοικους, το θέατρο της Ζέας και τον οίκο των Διονυσιαστών. Οι πιο πρόσφατες ανακαλύψεις αφορούν δεξαμενές και λατομεία (1960 - 1990).

Ιστορικό περιεχόμενο

Ο Πειραιάς εμφανίζεται για πρώτη φορά στον ρου της ιστορίας το 490 π.Χ όταν οι Αθηναίοι για να εξασφαλίσουν την επικοινωνία της πόλης με το λιμάνι έχτισαν τα Μακρά Τείχη. Το 86 μ.Χ ο Ρωμαίος Σύλλας τα καταστρέφει κατά την πολιορκία και δεν ξαναχτίζονται ποτέ, ενώ ελάχιστα ίχνη τους απομένουν στις μέρες μας. Μετά από αυτό η ιστορία της Πειραιώς παρουσιάζει ένα μακρόχρονο κενό. Ξαναεμφανίζεται στο προσκήνιο το 1834 με την ανακύρση της Αθήνας σε πρωτεύουσα. Το πολεοδομικό σχέδιο της νέας πόλης ανατέθηκε στους αρχιτέκτονες, Σταμάτη Κλεάνθη και Eduart Schaubert, οι οποίοι συνέθεσαν μια πρόταση αυστηρού νεοκλασσικού ύφους με στόχο την ανάδειξη της αρχαιοελληνικής κληρονομιάς και την προβολή της βασιλικής και διοικητικής εξουσίας

Στην πρόταση Κλεάνθη - Schaubert, τα ανάκτορα του βασιλιά Όθωνα αποτελούν το κέντρο της πόλης και την κορυφή του ισοσκελούς τριγώνου που σχηματίζουν οι δυο κεντρικοί άξονες, η Πειραιώς και η Σταδίου με την μεσοκάθετο της Αθηνάς ως άξονα συμμετρίας τους, ενώ η κάθετη ενοποίηση τους θα γινόταν με την Ερμού. Ο άξονας της Πειραιώς θα συνέδεε τα ανάκτορα με το νεκροταφείο Αθηνών, τον κεραμεικό και θα αναλάμβανε πλήθος δημόσια κτίρια όπως το Βουλευτήριο, το Νομισματοκοπείο, το Χτηματιστήριο, Ταχυδρομείο, Αστυνομία ενώ στο μέσο προβλεπόταν κυκλική πλατεία. Στην πλατεία Καραϊσκάκη θα χτίζονταν τα θερινά ανάκτορα. Δυτικά του άξονα θα σχεδιάζονταν η βιομηχανική ζώνη και ανατολικά η αστική.

Το σχέδιο αυτό προκάλεσε αντιδράσεις και η τροποποίηση του ανατέθηκε στον Leon Von Klenze ο οποίος κράτησε τις βασικές χαράξεις, έκοψε πλατείες και πλάτη δρόμων και τοποθέτησε τις διοικητικές λειτουργίες κοντά στην Πειραιώς.

Ούτε αυτή η πρόταση κρίθηκε επαρκής και παρεμβαίνει ο αρχιτέκτονας Friedrich Von Gaertner, μεταφέρει τα ανάκτορα στην Ερμού διαιρώντας την πόλη σε ανατολικό και δυτικό τμήμα με άξονα την Αθηνάς. Ως προς την Πειραιώς, έχουμε την τελική χάραξη του δρόμου που ακολουθεί το βόρειο σκέλος των Μακρών Τειχών

ως το Μοσχάτο, συνεχίζει καμπυλόμορφα μέχρι τον Κεραμεικό και ακολουθεί την χάραξη του πολεοδομικού σχεδίου ως την πλατεία Ομονοίας. Η Πειραιώς εν τέλει αρχίζει να χτίζεται το 1835 και η διάνοιξή της ολοκληρώνεται μέσα σε ένα χρόνο από βαυαρούς τεχνίτες όπως αναφέρεται σε εφημερίδες το 1835.

σχέδιο Κλεάνθη - Schaubert

σχέδιο Von Lenze

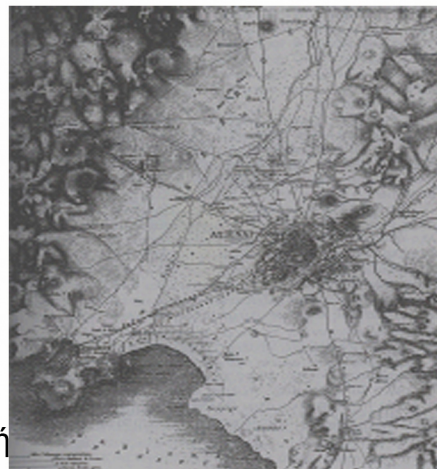
Το μήκος της είναι περίπου 8 χλμ. Είναι λιθόστρωτη και εκμετάλλευση της θα γινόταν από το δήμο Αθηναίων. Περιηγητές αναφέρουν ότι στα πλάγια του δρόμου υπήρχαν πολλές λεύκες.

Λίγο αργότερα υπογράφεται σύμβαση με Βαυαρό επιχειρηματία για λεωφορειακή συγκοινωνία. Η κατασκευή της Πειραιώς συντελεί στην ανοικοδόμηση της Αθήνας λόγω της δυνατότητας μεταφοράς μεγάλων βράχων από την Πειραιϊκή καθώς και άλλων υλικών που φτάνουν από το λιμάνι του Πειραιά. Το 1845 ο δρόμος είναι σε άσχημη κατάσταση, το χειμώνα είναι αδιάβατος ενώ το καλοκαίρι σκόνη και ζέστη δημιουργούν προβλήματα. Σύμφωνα με στοιχεία της εποχής (1852) 700 άλογα περνούν από τον δρόμο καθημερινά και μέσα σε 3 χρόνια (1855) φτάνουν τα 900. Η συγκοινωνία όμως πραγματοποιείται με το “Παντοφορείον” που τίθεται σε λειτουργία στις 19-9-1836. Διασχίζει 4 φορές την ημέρα τον δρόμο και το εισιτήριο κοστίζει μια δραχμή. Η αφετηρία είναι στην Ερμού και κάνει τέρμα κοντά στον μύλο του Πειραιά. Το 1904 προτείνεται και δεύτερος άξονας Αθηνών - Πειραιάς, ο οποίος δεν κατασκευάστηκε ποτέ. Όμως το 1901 κατασκευάζεται γέφυρα με οπλισμένο σκυρόδεμα στο ποτάμι του Κηφισού στη συμβολή της Πειραιώς.

Μέχρι το 1922 σε όλο το μήκος του δρόμου αναπτύσσεται συστηματικά η ελληνική βιομηχανία. Τα μεγάθη δεν είναι ανάλογα με εκείνα της δυτικής ευρώπης, κατά την αντίστοιχη περίοδο, όμως δεν παύει να είναι μια σημαντική δραστηριότητα με εργοστάσια που κατασκευάζουν σαπούνια, υφάσματα κ.α. Οι ιδιοκτήτες αυτών των μονάδων είναι πλούσιοι Αθηναίοι που ζουν στα νεοκλασσικά του Φαλήρου. Από το 1922 όμως και μετά, όταν καταφθάνει το κύμα των προσφύγων, το καθεστώς αλλάζει.

Η περίοδος της εκβιομηχάνισης

Στις αρχές του 19ου αιώνα μεταξύ της αναπτυσσόμενης Αθήνας και του Πειραιά υπήρχαν μεγάλες εκτάσεις ακάλυπτου χώρου, εκτός σχεδίου πόλεως. Ο χώρος αυτός υπήρξε ιδανικός χώρος για την ανάπτυξη της βιομηχανίας. Κοντά στο λιμάνι του Πειραιά αλλά και του σιδηροδρομικού και οδικού δικτύου για την μεταφορά των προϊόντων, με διαθέσιμο εργατικό δυναμικό από το δυτικό μέρος της Αθήνας αλλά και αγορά για την παροχή των προϊόντων.

Η Αθήνα το 1837 πριν την εκβιομηχάνιση

Η υποβάθμιση του χώρου λόγω των ανθυγιεινών συνθηκών που επέβαλε ο Κηφισός σήμαινε και χαμηλές τιμές γη που επέτρεπαν την δημιουργία εκτενέστερων εγκαταστάσεων. Βασικός οδικός άξονας της περιοχής αυτής είναι η Πειραιώς που γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ της πρωτεύουσας και του Πειραιά. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της περιοχής έπαιξε και η δημιουργία της σιδηροδρομικής γραμμής Αθηνών-Πειραιά το 1869 και η ηλεκτροκίνηση της το 1904, που ενίσχυσε την επικοινωνία των δυο πόλων και ευνόησε την ανάπτυξη της βιομηχανίας. (Παράλληλα η δημιουργία του σταθμού στον Πειραιά ως το λιμάνι.)

Το πρώτο στίγμα επί της Πειραιώς δίνει η εγκατάσταση του εργοστασίου παραγωγής φωταερίου το 1862 κοντά στην Ιερά Οδό. Το Γκάζι με την ρυπογόνο δραστηριότητα του έθεσε τέλος στην ανάπτυξη του αστικού τοπίου από την πλατεία Ομονοίας προς τα νότια επί του άξονα, υποβαθμίζοντας την γειτονική υπάρχουσα συνοικία. Παράλληλα λειτούργησε ως πόλος έλξης των ασθενέστερων τάξεων με αποτέλεσμα την δημιουργία ενός εργατικού συνοικισμού γύρω του, το Γκαζοχώρι. Η περίπτωση αυτή αποτέλεσε το σύνηθες μοντέλο ανάπτυξης της δυτικής περιοχής για τα επόμενα χρόνια. Στο αθηναϊκό τμήμα της Πειραιώς δεν αναπτύχθηκε ποτέ έντονη βιομηχανική δραστηριότητα λόγω της γειτνίασης με την Αθήνα, παρά μόνο η σοκολατοποιία Παυλίδης το 1884 και το πιλοποιείον του Πουλόπουλου το 1886.

Η Αθήνα το 1950 μετά την εκβιομηχάνιση.

Αντίθετα στο Πειραιά παρατηρούμε το 1873 την πρώτη συγκέντρωση εργοστασίων στην αρχή της Πειραιώς, 4 αλευρόμυλων, ενώ στα Καμίνια συγκεντρώνεται κεραμοποιία και στον Ρέντη βυρσοδεψία. Στο τέλος του 19ου αιώνα κάνει την εμφάνιση της η χημική βιομηχανία με εξαιρετικά ρυπογόνες επιπτώσεις και επέρχεται περαιτέρω υποβάθμιση της περιοχής, ενώ αναπτύσσεται και η βιομηχανία μετάλλου και οικοδομικών υλικών.

Η μικρασιατική καταστροφή του '22 συνεπάγεται ένα κύμα των προσφύγων που καταφθάνουν στην πρωτεύουσα. Οι περισσότεροι από αυτούς εγκαθίστανται στο δυτικό τμήμα της Αθήνας, κοντά στην βιομηχανική ζώνη. Τα διαθέσιμα εργατικά χέρια δίνουν επιπλέον ώθηση στην ήδη έντονη βιομηχανική ανάπτυξη, που συνεχίζεται έως το '50, όταν η ανάπτυξη των οδικών μεταφορών και η διάνοιξη νέων υπερτοπικών αξόνων προσφέρει εναλλακτικές τοποθεσίες. Η περιοχή όμως διατηρεί ενεργό τον βιομηχανικό χαρακτήρα της έως το '70, όταν η συνύπαρξη της με την όλο και επεκτεινόμενη πόλη δημιουργεί σοβαρά προβλήματα.

Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων (Ε. Α. Π.)

Βάση των προσφύγων που καταφθάνουν ορίζεται επίσημα μια επιτροπή με στόχο την επαγγελματική αποκατάσταση τους σε βιομηχανικό επίπεδο. Το τεράστιο πρόβλημα στέγασης και φροντίδας των βίαια ξεσπιτωμένων Ελλήνων από τις πατρογονικές τους εστίες το 1922 αναλήφθηκε από ένα κυβερνητικό οργανισμό, το ταμείο περιθάλψεως προσφύγων (Τ. Π. Π).

Το Τ.Π.Π παρέδωσε αργότερα τις αρμοδιότητες του στη Διεθνή επιτροπή που ανέλαβε να συνεχίσει το έργο. Μετονομάστηκε σε επιτροπή αποκατάστασης προσφύγων (Ε.Α.Π)

Για την αστική αποκατάσταση των προσφλυγων αγοράστηκαν διάφορα κτήματα στην περιαστική ζώνη της Αθήνας και του Πειραιά. Τα βιομηχανικά οικόπεδα παραχωρήθηκαν με καθορισμένη διαδικασία και στο παραχωρητήριο συμβόλαιο υπήρχαν

διαλυτικοί όροι όπου η μη τήρηση τους σήμαινε την άμεση επιστροφή του ισοπέδου στην κυριότητα της Ε.Α.Π.

Τα βιομηχανικά οικόπεδα που παραχωρήθηκαν σε ενδιαφερόμενους ήταν συνολικά 40. Αυτός ο αριθμός από μόνος του δίνει την έκταση της βιομηχανικής συγκέντρωσης.

Η εξέλιξη της βιομηχανίας την εποχή του μεσοπολέμου αποδίδεται στους πρόσφυγες, αφού οι πρώτοι προσφυγικοί οικισμοί της Αθήνας και του Πειραιά εξελίχθηκαν σε βιομηχανικά κέντρα με πολιτική της Ε.Α.Π και το δαιμόνιο των προσφύγων.

Κτιριακοί τύποι - μέγεθος - υλικά

Τα περισσότερα βιομηχανικά κτίρια, κατάλοιπα του τέλους του 18ου και αρχές του 19ου αιώνα έχουν μικρό μέγεθος και οι μηχανές εισάγονται από το εξωτερικό. Την περίοδο αυτή υλοποιούνται κυρίως τρεις κτιριακοί τύποι εργοστασίων: το παραδοσιακό, το μνημειακό και το οδοντωτό κτίριο.

Ως δομικά υλικά χρησιμοποιούνται η πέτρα, το ξύλο και ο χυτοσίδηρος. Στην Πειραιώς εμπεριέχονται όλες οι φάσεις αυτής της εξέλιξης και αυτό είναι το μεγαλύτερο ενδιαφέρον του. Συνυπάρχουν τεχνολογίες και αιώνες, ένα κράμα που συνθέτει κάτι ξεχωριστό.

Ζενίθ Βιομηχανίας

Την απογείωση της βιομηχανίας στην Ελλάδα μπορούμε να την χωρίσουμε σε τρεις περιόδους:

Εκείνη της ταχύρυθμης ανάπτυξης, από 1866-87 έως 1874-75 στην συνέχεια ακολουθεί μια δεκαπενταετία όπου η κίνηση σημειώνει κάμψη, η οποία κατά τη δεκαετία του 1880 μετατρέπεται σε στασιμότητα όσον αφορά τη δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, τελειώνοντας με μια περίοδο ανάκαμψης που καλύπτει την τελευταία δεκαετία του αιώνα.

Το 1868 - 1975 δημιουργούνται με γοργό ρυθμό τα πρώτα μηχανικά εργοστάσια στην Ελλάδα. Οι βιομηχανικές εγκαταστάσεις στο τέλος της δεκαετίας του 1860 δεν ξεπερνούσαν τις 30. Το 1875 ο αριθμός ανέρχεται περίπου στις 150. Έτσι μεταξύ 1868 - 1875 δημιουργούνται κατά μέσο όρο 10 νέα μηχανικά εργοστάσια το χρόνο. Από το 1876 - 1880 έχουμε πτώση στα 3 έως 4 το χρόνο.

Από την στιγμή που δημιουργείται και αναπτύσσεται η βιομηχανία επιβάλλει τους δικούς της κανόνες, γίνεται πλέον μια συνιστώσα της αστικής ανάπτυξης. Η Ελληνική εκβιομηχάνιση θεωρείται κυρίως εξωγενής τουλάχιστον στα πρώτα βήματα της.

Από τα μέσα του 19ου αιώνα και έπειτα οι διεθνείς σχέσεις πυκνώνουν και ο χαρακτήρας της βιομηχανίας γίνεται πιο σύνθετος, έτσι ώστε από την δεκαετία του 1860 να έχει πλέον εδραιωθεί μια διεθνής οικονομική τάξη πραγμάτων. όλες οι χώρες της

ευρωπαϊκής περιφέρειας συμμετέχουν, η κάθε μία με τον τρόπο της. Ανάλογα με τις εσωτερικές συνθήκες και το δικό τους επίπεδο ανάπτυξης, άλλες γνωρίζουν κοινωνικές αναστατώσεις, απαρχές εκσυγχρονισμού ή εκβιομηχάνισης, ενώ σε άλλες αφυπνίζεται η εθνική συνείδηση, έτσι λοιπόν τα φαινόμενα που παρατηρούνται στην Ελλάδα αποτελούν τμήμα μιας τάσης ευρύτερης που ξεπερνά τα εθνικά όρια, δίχως αυτό να σημαίνει ότι η εξωτερική οικονομική ειγήτρια παίζει αποκλειστικό ρόλο στο πεπρωμένο της χώρας.

Το θεσμικό πλαίσιο σήμερα

Σήμερα η Πειραιώς βρίσκεται στο κέντρο του ενδιαφέροντος και γίνονται κινήσεις για την ανάπτυξη της και παρεμβάσεις για την ανάπλαση της. Ρυθμιστικές ενέργειες, όπως η θεσμοθέτηση παραδοσιακού τμήματος, χαρακτηρισμοί κτιρίων ως διατηρητέα και θεσμοθέτηση χρήσεων γης έχουν λάβει μέρος. Όλες οι μελέτες ανάπλασης κινούνται προς τους εξής άξονες:

- * Αλλαγή του χαρακτήρα του δρόμου.
- * Ανάδειξη της ιστορικότητας του δρόμου.
- * Αισθητική αναβάθμιση
- * Αξιοποίηση κτιριακού πλούτου.

Χρήσεις γης

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα χαρακτηριστικά της Πειραιώς είναι η ικανότητα να αποτυπώνει στον χώρο την εκάστοτε κοινωνικο-πολιτική κατάσταση. Ξεκινώντας από παλιά, έχει να μαρτυρήσει μια ιστορία για ισοροπία μεταξύ βασιλικής εξουσίας και ιδιωτικού συμφέροντος. Η εγκατάσταση των πρώτων βιομηχανιών, η αυθαίρετη δόμηση που νομιμοποιήθηκε, οι προσφυγικοί οικισμοί που εντάχθηκαν στη βιομηχανική ζώνη, η αποβιομηχανική, η μετάβαση σε μια κεφαλαιοκρατική οικονομία, η ενίσχυση του τουρισμού, όλα αυτά έχουν αφήσει το δικό τους στίγμα στην Πειραιώς.

εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο

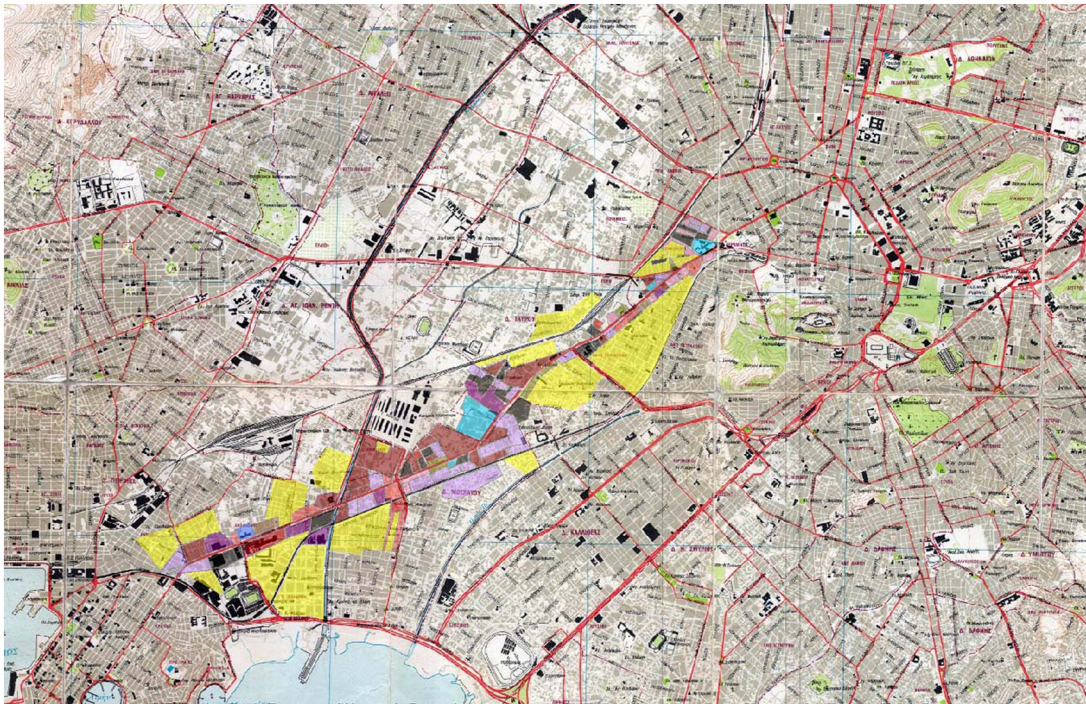
βιομηχανία

εργατικές κατοικίες σήμερα

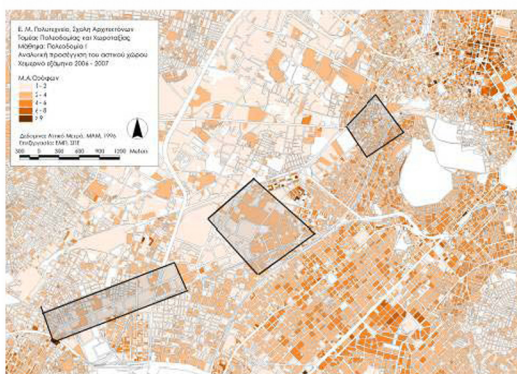
βιοτεχνία

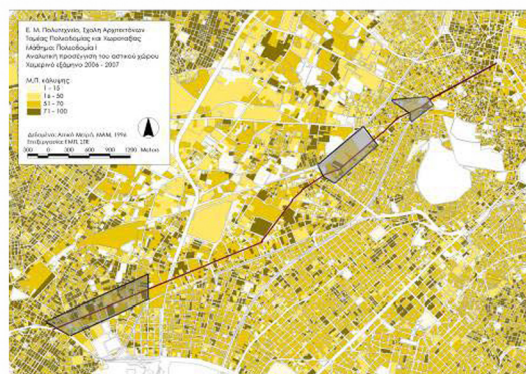
Στο χάρτη χρήσεων γης μπορούμε να αναγνώσουμε όλα εκείνα τα στοιχεία για την ιστορικότητα του άξονα, την σημερινή εικόνα που έχει και τις τάσεις εξέλιξης. Η Πειραιώς παρουσιάζει έντονη πολυμορφία συνδυάζοντας ετερόκλητα στοιχεία. Συναντάμε το παλιό, το ερειπωμένο, το καινούργιο, το ξένο, το φιλικό, το ανθρώπινο, το βρώμικο, το πράσινο, το μπετόν, το πομπώδες, το πρόχειρο. Πάνω στην Πειραιώς αποτυπώνονται πολλές πτυχές. Στα σύνορα με τον Ταύρο διακρίνουμε μια συμπαγή βιομηχανική ζώνη που σταδιακά αστικοποιείται όσο πλησιάζουμε προς το κέντρο.

Στην περιοχή αυτή, το μεγαλύτερο ποσοστό των κτιρίων έχουν χρήση αποθήκης, συνεργείου κ.τ.λ ενώ στους ορόφους υπάρχουν γραφεία ή επιπλέον χώροι αποθήκευσης. Αξιοσημείωτο είναι ότι ένα μεγάλο ποσοστό κτιρίων στην περιοχή παραμένει δίχως χρήση, που εκτός από κτίρια υπάρχουν και κομμάτια αδόμητου χώρου, το οποίο γεγονός δημιουργεί κενό εαν σκεφτεί κανείς ότι αναπτύσσονται δραστηριότητες σε κάθε γωνιά της περιοχής, είτε είναι δομημένη είτε αδόμητη.

Το δομημένο περιβάλλον επί της Πειραιώς

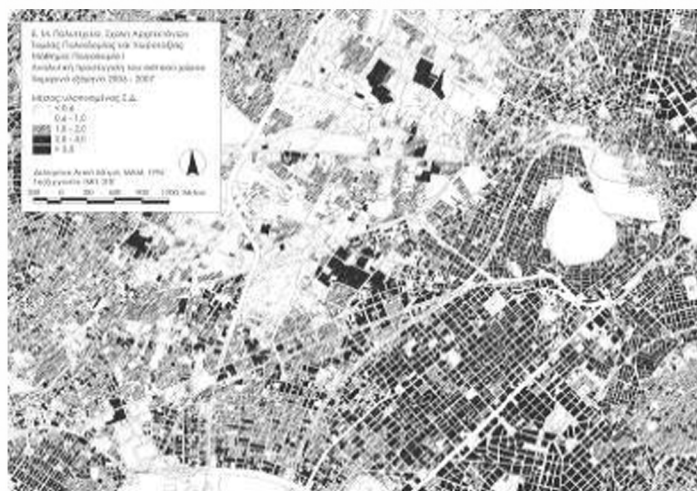
χάρτης Μ.Α ορόφων

χάρτης Μ.Π κάλυψης

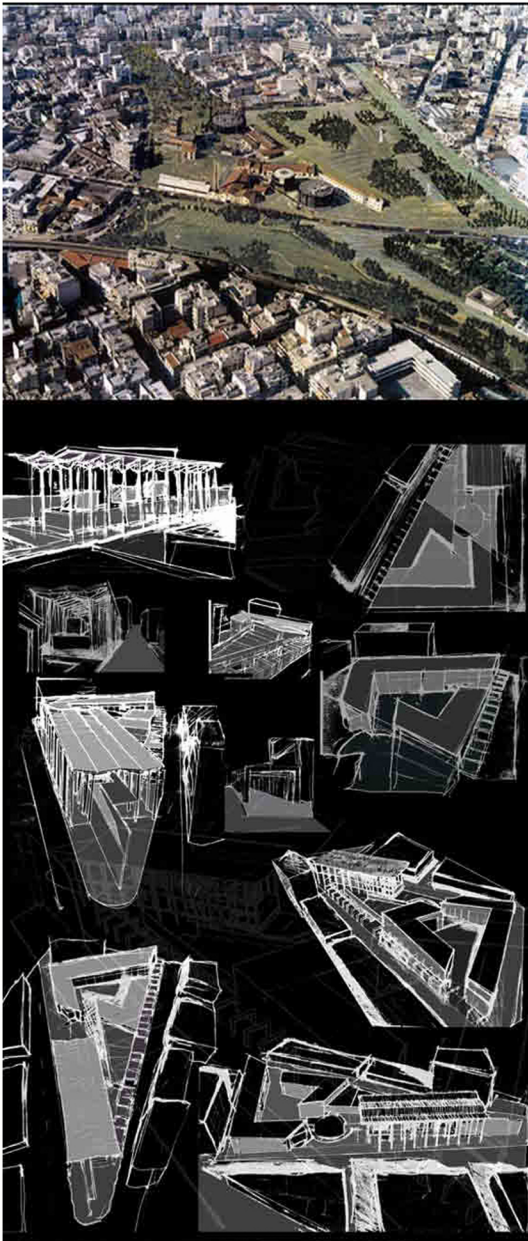
Οι παραπάνω χάρτες προσφέρουν μια αντίληψη των στοιχείων του δομημένου χώρου. Στη βιομηχανική ζώνη χαρακτηριστικά είναι τα χαμηλά κτιριακά ύψη σε συνδυασμό με μεγάλο ποσοστό κάλυψης του οικοπέδου.

Σε κάποια σημεία του άξονα κυριαρχούν παρόμοιες συνθήκες δόμησης και στις δυο πλευρές του δρόμου δίνοντας στον περαστικό κάποια αίσθηση συνοχής του δομημένου περιβάλλοντος, ενώ σε άλλες περιοχές οι κτιριακοί όγκοι δημιουργούν έντονες αντιθέσεις και η Πειραιώς μοιάζει με διαχωριστικό όριο.

Τα μεγάθη των οικοπέδων συσχετίζονται άμεσα με τις χρήσεις που φιλοξενούν. Τα μικρά πυκνά στοιχισμένα οικοπέδα ανήκουν σε αστική περιοχή με χρήσεις κατοικίας, τοπικού εμπορίου, προσωπικών υπηρεσιών κ.α., ενώ οι μεγάλες οικοπεδικές εκτάσεις μαρτυρούν βιομηχανική περιοχή. Η αστική περιοχή σε ελάχιστα σημεία φτάνει στο μέτωπο της Πειραιώς. Στο νότιο σκέλος υπάρχει κατά μήκος μια βιομηχανική ζώνη που παρεμβάλλεται μεταξύ του άξονα και των κατοικιών, ενώ στο βόρειο η βιομηχανική ζώνη επεκτείνεται προς τον Ελαιώνα.

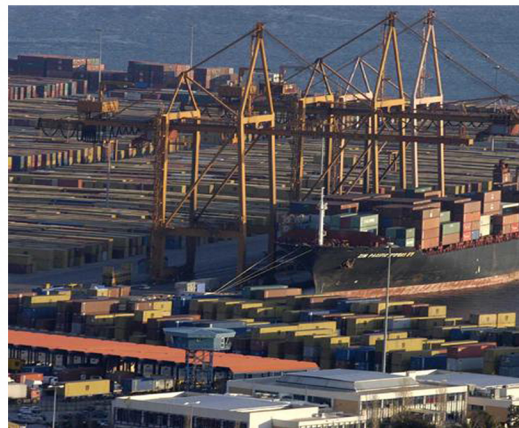
Επενδύουν στην Πειραιώς

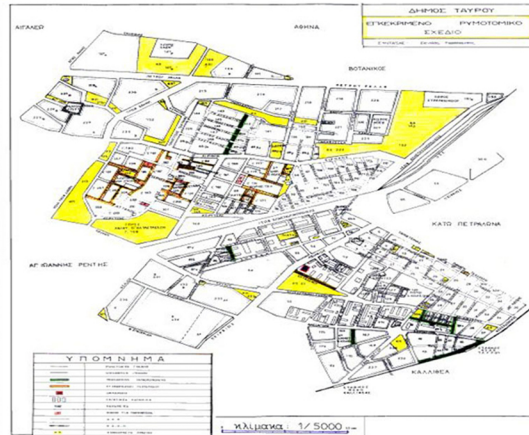
Η οδός Πειραιώς αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς. Κρατικοί οργανισμοί, βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις, πολιτιστικοί φορείς και μεμονωμένοι πολίτες επενδύουν σημαντικά κεφάλαια. Ο δρόμος αυτός που ως εχθές έσφυζε από βιομηχανική υποδομή, γίνεται εμπορικός και πόλος έλξης πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Ένας σοβαρός και αξιόπιστος έλεγχος χρήσεων γης με σκοπό την ανάδειξη της χιλιετής ιστορίας του, διατήρηση της βιομηχανικής δραστηριότητας και συντήρησης των ιστορικών κελύφων των βιομηχανικών κτιρίων είναι πλέον κύριοι παράγοντες έρευνας, στα επενδυτικά σχέδια, που γίνονται στο βασικό δρόμο που ενώνει την Αθήνα με τον Πειραιά.

Οι νέες εγκαταστάσεις του Ιδρύματος Μείζωνος Ελληνισμού και της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας αλλά και άλλα επενδυτικά σχέδια μεγάλων επιχειρήσεων που υλοποιούνται ή έχουν ολοκληρωθεί, δίνουν στην Πειραιώς κάτι από την παλιά της αίγλη.

Νέα Σφαγεία - Ταύρος

Ο Ταύρος βόρεια συνορεύει με την Αθήνα, ανατολικά με την Καλλιθέα, νότια με το Μοσχάτο και δυτικά με τον Άγιο Ιωάννη Ρέντη. Είναι δήμος της νομαρχίας Αθηνών από το 1943 όντας κοινότητα με το όνομα “Νέα Σφαγεία” που είχε αποσπάσει από το δήμο Αθηνών το 1934.

Σελίδες από την ιστορία του Ταύρου

Το 1934 έγινε ο διαχωρισμός των δήμων και κοινοτήτων από το δήμο Αθηναίων. Ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων της περιοχής που αποσπόνταν χαρακτηριζόνταν είτε δήμος είτε κοινότητα.

Μεταξύ των κοινοτήτων που ιδρύθηκαν τότε, ήταν και αυτή των Νέων Σφαγείων. Ο πληθυσμός με βάση την απογραφή του έτους 1928 ήταν 6.200 κάτοικοι.

Από το έτος 1935 το κοινοτικό συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση του είχε ζητήσει να αλλάξει η κοινότητα το όνομα της επειδή ήταν κακόηχο και να μετονομαστεί σε κοινότητα “Ταύρου”.

Μάλιστα για το σκοπό αυτό είχε αποσταλεί προς την κεντρική διοίκηση μαζί με την απόφαση της και σχετική γνώμη του

τότε δασκάλου και ακαδημαϊκού Δημητρίου Κουμπουρόγλου. Έτσι μετά την εγκριτική απόφαση της κεντρικής διοίκησης, η κοινότητα από τον Ιούλη του 1936 άρχισε να εμφανίζεται με το νέο της όνομα, κοινότητα Ταύρου. Αργότερα η ίδια η κοινότητα με το από

παραγκούπολη νέων σφαγείων
περιοχή παναγίτσα

19/12/1942 Κανονιστικό Διάταγμα “περί αναγνωρίσεως δήμων εν του Νομού Αττικοβοιωτίας” αναγνωρίστηκε σε Δήμο.

Μυθολογική Προσέγγιση

Ο μύθος θέλει ένα ταύρο που ξέφυγε από τα παλαιά σφαγεία να τρέχει και να σταματούσε σε μια πλατεία όπου σκάβοντας στο χώμα βρίσκει μια θαμμένη εκκλησία και συγκεκριμένα την τοιχογραφία του Αγίου Ιωάννη (στην οδό Ταύρου). Σε εκείνη την πλατεία δημιουργήθηκε η εκκλησία του Αγίου Ιωάννη όπου υπάρχει μέχρι και σήμερα. Από τότε η περιοχή ονομάζεται Ταύρος. Η ιστορία αυτή έχει τις ρίζες της στην παράδοση και στην μυθοπλασία, δεν έχει αποδειχθεί.

Χθες και Σήμερα

Η περιοχή που σήμερα αποτελεί το δήμο Ταύρου και άνηκε όπως προαναφέραμε στο δήμο Αθηνών μέχρι το 1934, ήταν γεμάτη περιβόλια. Κοβόταν στα δυο, όπως και σήμερα από τις γραμμές του τρένου του Ο.Σ.Ε. Από την πλευρά των γραμμών και στην οδό Κωνσταντινουπόλεως υπήρχαν προχώματα για τις ασκήσεις των στρατιωτών του στρατοπέδου.

Στην περιοχή του Εσταυρωμένου, συγκεκριμένα από τις σιδηροδρομικές γραμμές μέχρι και την σημερινή οδό Μενελάου υπήρχαν πλινθόκτιστα κτίρια από τα οποία τρία δώματα αποτέλεσαν και το πρώτο νηπιαγωγείο της περιοχής (1905)

Λιγοστά ήταν τότε τα σπίτια της περιοχής αυτής, δεξιά και αριστερά από τις σιδηροδρομικές γραμμές. Το 1930 με τον ερχομό του Ελευθερίου Βενιζέλου γίνονται ενέργειες με σκοπό την δημιουργία κατοικιών για την αποκατάσταση των προσφύγων.

Η ομορφιά της περιοχής αυτής, με την φυσικότητα και την απεραντοσύνη της, όπου ακόμα δεν είχαν εγκατασταθεί πολυάριθμες βιομηχανίες και βιοτεχνίες, ήταν μεγάλη. Μέχρι την δεκαετία του 1950 -1960 αποτελούσε χώρο κοντινών εκδρομών για τις οικογένειες και για τους μαθητές του δήμου.

Στην περιοχή του Ταύρου οι πρώτοι κάτοικοι ήταν πρόσφυγες που μετά την Μικρασιατική καταστροφή ήρθαν να κατοικήσουν και να ξαναφτιάξουν την ζωή τους (1922). Με την εγκατάστασή, η περιοχή έσφυζε από ζωή και δημιουργούνται εστίες κοινωνικής δραστηριότητας.

Σήμερα, δεξιά και αριστερά, όπου και να στρέψεις το βλέμμα σου θα δεις να ξεφυτρώνουν καμινάδες, τσιμεντένια κτίρια των διάφορων βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων, παλιοσίδερα μαζεμένα σε οικόπεδα και ανάμεσα σε όλα αυτά το ρέμα του Προφήτη Δανιήλ που έχει μετατραπεί σε ανοιχτό οχετό.

Όσον αφορά το συγκεκριμένο κομμάτι του αστικού ιστού του Ταύρου, παρ'όλο που δεν είναι ευχάριστο στην όψη, να μην προσφέρει αναψυχή και να είναι εχθρικό σε δραστηριότητες, εκτός από αυτές που έχουν προκαθοριστεί στα πλαίσια του, έχει ένα ξεκάθαρο ρολό του οποίου πληρεί τις προϋποθέσεις. Αυτή η περιοχή χαρακτηρίζεται από τη βιοτεχνία, τα μικρά συνεργεία, τις αποθήκες και τις μεταφορές.

Διατηρητέο Βιομηχανικό Κτίριο στο Ταύρο

Ο φορέας του ΥΠΕΧΩΔΕ χαρακτηρίζει διατηρητέα 88 κτίρια και 10 όψεις κτιρίων που βρίσκονται κατά μήκος και επί της οδού Πειραιώς, εντός του ρυμοτομικού σχεδίου του δήμου Αθηναίων, Άγιο Ιωάννη Ρέντη, Μοσχάτου, Ταύρου και Πειραιώς και καθορίζει ειδικούς όρους και περιορισμούς δόμησης αυτών.

Σύμφωνα με την απόφαση 7863/1383α/30.01.1997 το κτίριο επί της οδού Χρυσοστόμου Σμύρνης 13 στην ευρύτερη περιοχή της λεωφόρου Πειραιώς που ανήκει στο δήμο Ταύρου στο νομό Αττικής, χαρακτηρίζεται ως διατηρητέο με ομαδική κύριξη (λόγω θέσης, πρόσοψης, τοιχοποιίας και περιόδου).

6αβγ

Ύστερα από τα παραπάνω εισηγήσατε της έκδοσης Υπουργικής Απόφασης και σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.1577/85 με την οποία θα προβλέπονται τα εξής:

1. Χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα (89) κτίρια και οι κύριες όψεις (10) κτιρίων που βρίσκονται κατά μήκος της διαδρομής της οδού Πειραιώς, όπως αυτά αναφέρονται αριθμημένα με αύξοντα αριθμό στον κατάλογο κτιρίων και είναι σημειωμένα με διαγράμμιση στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα σε κλίμακα 1:2000 που συνοδεύει την έκθεση αυτή, γιατί πρόκειται για αξιόλογα κτίρια και όψεις κτιρίων που αξίζει να διατηρηθούν.
2. Διατηρητέο χαρακτηρίζεται το αρχικό εκάστοτε κτίριο, καθώς και τα στοιχεία του περιβάλλοντος αυτό χώρου (μάνδρες, ανλόθυρες, καμινάδες κ.ά.) και ο αξιόλογος εξοπλισμός των παλιών εργοστασίων όπως και οι εναρμονιζόμενες με το αρχικό κτίριο μεταγενέστερες προσθήκες, όχι όμως και τα πάσης φύσεως καθ' ύψος ή κατ' επέκταση υπάρχοντα προσκτίσματα, που αλλοιώνουν το αρχικό κτίριο.

Ο καθορισμός των προσκτισμάτων ή των στοιχείων που αλλοιώνουν το αρχικό κτίριο πραγματοποιείται από την Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ) η οποία πρέπει να εξετάζει και την διατήρηση ή όχι του υπάρχοντος βιομηχανικού εξοπλισμού.

3. Στα πιο πάνω κτίρια και στοιχεία κτιρίων ή περιβάλλοντος χώρου που χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα, απαγορεύεται κάθε αφαίρεση, αλλοίωση ή καταστροφή των επι μέρους αρχιτεκτονικών ή καλλιτεχνικών διακοσμητικών στοιχείων τους, όσο και του κτιρίου συνολικά, πλην των προσκτισμάτων ή των στοιχείων των κτιρίων και του περιβάλλοντος χώρου για τα οποία η ΕΠΑΕ έχει γνωμοδοτήσει για την αφαίρεσή τους, και τα οποία επιβάλλεται ν' αφαιρεθούν, εφόσον καλύπτουν ή προσβάλλουν το διατηρητέο κτίριο ή στοιχεία.
4. Επιτρέπεται η επισκευή, ο εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, η στατική ενίσχυση και η εσωτερική διαρρύθμιση των κτιρίων που χαρακτηρίζονται ως διατηρητέα εφόσον δεν αλλοιώνεται ο γενικός αρχιτεκτονικός χαρακτήρας του κτιρίου και δεν θίγονται τα διατηρητέα στοιχεία του.
5. Σε περίπτωση αποκατάστασης κτιρίου που έχει υποστεί μεγάλες αλλοιώσεις και υπάρχουν ανεπαρκή στοιχεία για το ίδιο το κτίριο, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η βασική αρχιτεκτονική σύνθεση και η συγγενής μορφολογία και τεχνολογία των όψεων των κτιρίων της περιοχής.
6. Αιτήσεις για ανέγερση νέων κτιρίων στα οικόπεδα που υπάρχουν διατηρητέα κτίρια και για προσθήκες στα διατηρητέα κτίρια, αποστέλλονται από την Πολεοδομική Υπηρεσία στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με γνώμη της ΕΠΑΕ, για ειδικές ρυθμίσεις σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 1577/85 περί "ΓΟΚ" εφόσον δεν παραβιάζεται το διατηρητέο κτίριο και ο χώρος που τα περιβάλλει.
- 7.α. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών και διαφημίσεων στα χαρακτηριζόμενα ως διατηρητέα κτίρια.
Επιτρέπονται μόνο οι περιορισμένων διαστάσεων που πληροφορούν για τυχόν χρήση των χώρων των κτιρίων.
- β. Κατ'εξαιρέση επιτρέπεται η τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών στο ισόγειο καταστημάτων που αναφέρονται αποκλειστικά στο όνομα και στο αντικείμενο των εργασιών τους. Οι φωτεινές επιγραφές στα ισόγεια των καταστημάτων έστω και αν τοποθετούνται μέσα στις προθήκες έχουν χρώμα λευκό ή κίτρινο, σταθερό και συνεχές και αποτελούνται από μεμονωμένα στοιχεία, γράμματα, αριθμούς.

8. Για οποιαδήποτε οικοδομική εργασία στο εξωτερικό και εσωτερικό των διατηρητέων κτιρίων και στο χώρο που τα περιβάλλει καθώς και για την τοποθέτηση επιγραφών απαιτείται έγκριση της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ).
9. Οι διατάξεις όλων των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται κατ'αναλογία και στις περιπτώσεις χαρακτηρισμού ως διατηρητέων των κύριων όψεων των κτιρίων και μόνο σε ότι αφορά τις κύριες όψεις των κτιρίων.
10. Στα διατηρητέα κτίρια επιτρέπονται οι χρήσεις:
- χώροι συνάθροισης κοινού
 - πολιτιστικές λειτουργίες
 - Αναψυχή εν γένει
 - Διοίκηση - Γραφεία
 - Κοινωνική Πρόνοια
- ανεξάρτητα εάν η χρήση αυτή επιτρέπεται ή όχι στην περιοχή που βρίσκεται το κτίριο, εκτός εάν πρόκειται για ζώνη ελεύθερων χώρων αστικού πρασίνου (στην οποία επιτρέπονται μόνον οι προβλεπόμενα από το άρθρο 9 του Π.Δ/τος 166/1987 χρήσεις).
11. Στα διατηρητέα κτίρια διατηρείται ο ισχύων σήμερα συντελεστή δόμησης, εφόσον λαμβάνεται μέριμνα για την αποκατάσταση και συντήρησή τους.

ΑΘΗΝΑ, 17 Ιουλίου 1996

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Π.ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΟΥ - ΚΑΝΑΚΗ

Αποτύπωση

Η αποτύπωση περιλαμβάνει σχέδια κατόψεως, όψεων και τομών. Τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής του κτιρίου είναι η γεωμετρική μορφή, με ορθογώνιες κατόψεις και επιμηκείς αναλογίες, συμμετρική διαμόρφωση όψεων και δίρριχτη στέγη. Μία μεικτή κατασκευή, της οποίας ο φέρων οργανισμός είναι, γενικά, σε καλή κατάσταση.

Η εξωτερική λίθινη τοιχοποιία, πάχους 0,60μ, μένει ανεπίχριστη και είναι εκείνο το στοιχείο του κτιρίου που δεν έχει υποστεί καμία αλλαγή.

Τα παράθυρα είναι μεταλλικά με υαλοστάσιο και τούβλο στις δυο παρειές, εκτός της προσόψεως. Από σκυρόδεμα έχουν κατασκευαστεί τα πρέκια και οι ποδιές. Κάποια έχουν κλείσει χτίζοντας τα με τούβλα

Στη πρόσοψη υπάρχει μια κεντρική μεταλλική συρόμενη πόρτα, οι υπόλοιπες είναι ξύλινες ταμπλαδωτές. Η κεραμοσκεπή είναι, πιθανών, μεταγενέστερη και αυτό γίνεται αντιληπτό διότι δεν φέρει φθορές εκ πρώτης όψεως

Ο παραμελυμένος υπαίθριος χώρος του κτιρίου κατακλύζεται από λαμαρίνες και άνευ χρήσης παλαιά αντικείμενα, καθιστώντας δύσκολη την πρόσβαση στη πίσω πλευρά του οικοπέδου.

Εσωτερικά το κτίριο χωρίζεται σε δυο τμήματα. Το πρώτο εξ αυτών είναι το ισόγειο με ύψος 80μ. περίπου και το δεύτερο που χωρίζεται σε ισόγειο με ένα χώρο υπερυψωμένο στο 1,10μ. και ένα άλλο στο 0,60μ., στον όροφο και το ημιυπόγειο, τα οποία συνδέονται μεταξύ τους με σκάλα από σκυρόδεμα.

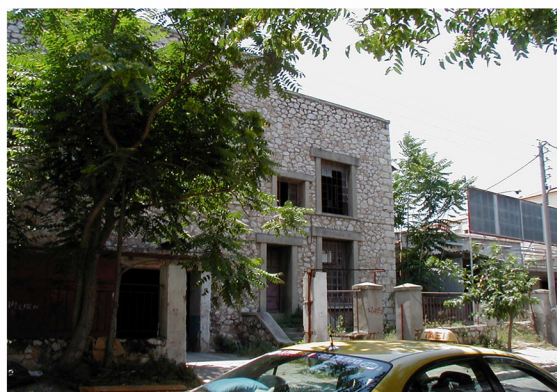
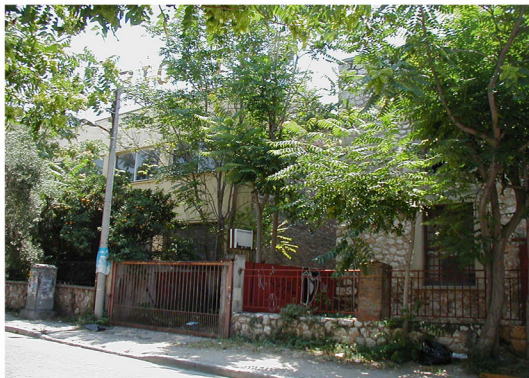
Τα εσωτερικά παράθυρα είναι επίσης μεταλλικά με υαλοστάσια και οι πόρτες ξύλινες ταμπλαδωτές.

Ενδεχομένως να έχουν γίνει λίγες προσθήκες, αφού ο ενδιάμεσος τοίχος που χωρίζει το τμήμα α από το τμήμα β είναι από τσιμεντόλιθο, πάχους 0,60μ. και μέσα σε αυτόν διακρίνονται δοκάρια και κολώνες από σκυρόδεμα.

Χαρακτηριστικές είναι οι κολώνες και το δοκάρι που βρίσκονται στη μέση του τμήματος α του κτιρίου, τα οποία μαζί με τους πέτρινους τοίχους βοηθούν στη στήριξη της στέγης.

Φωτογραφικό υλικό

εξωτερικός χώρος

εσωτερικό κτιρίου

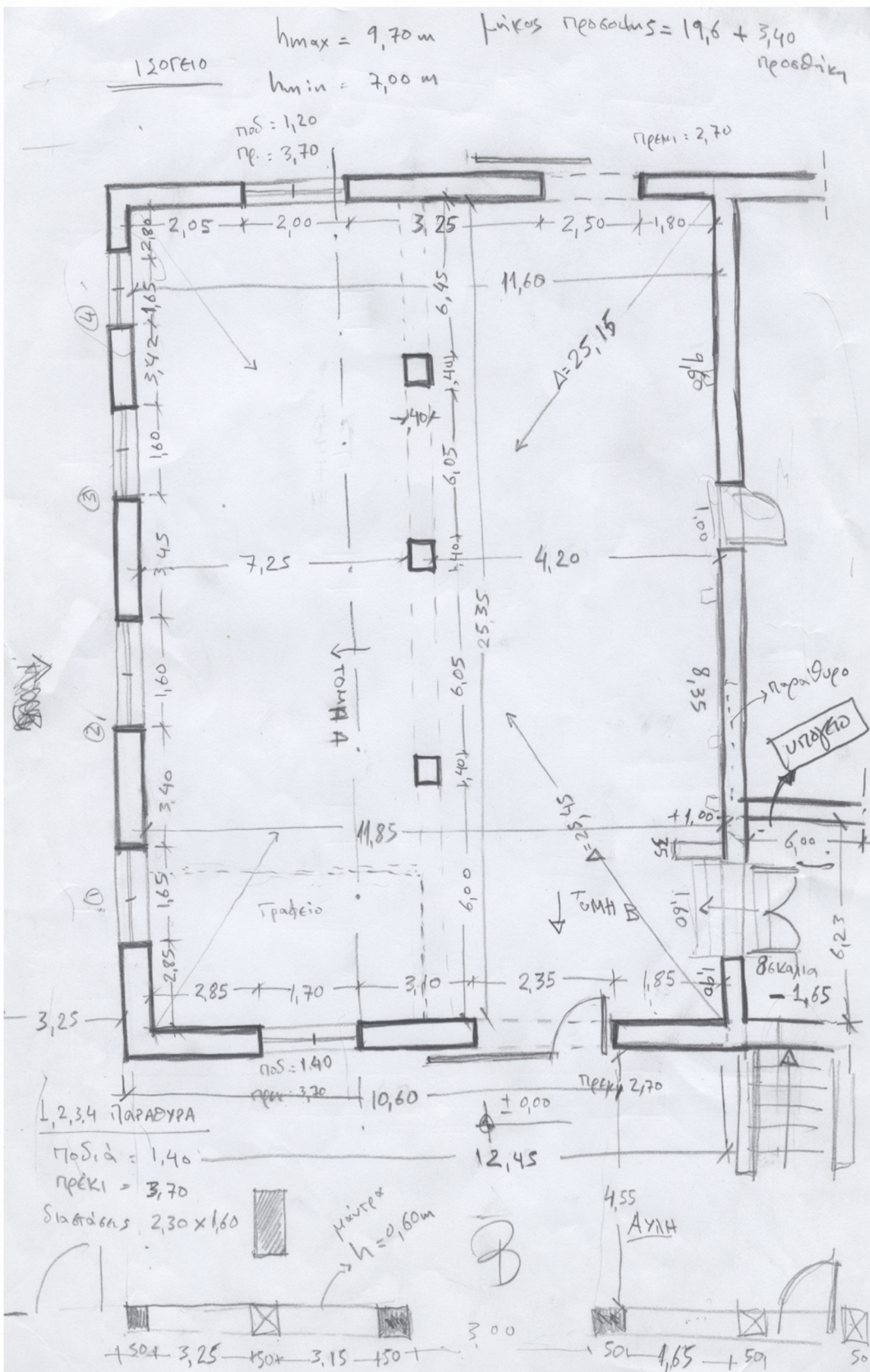

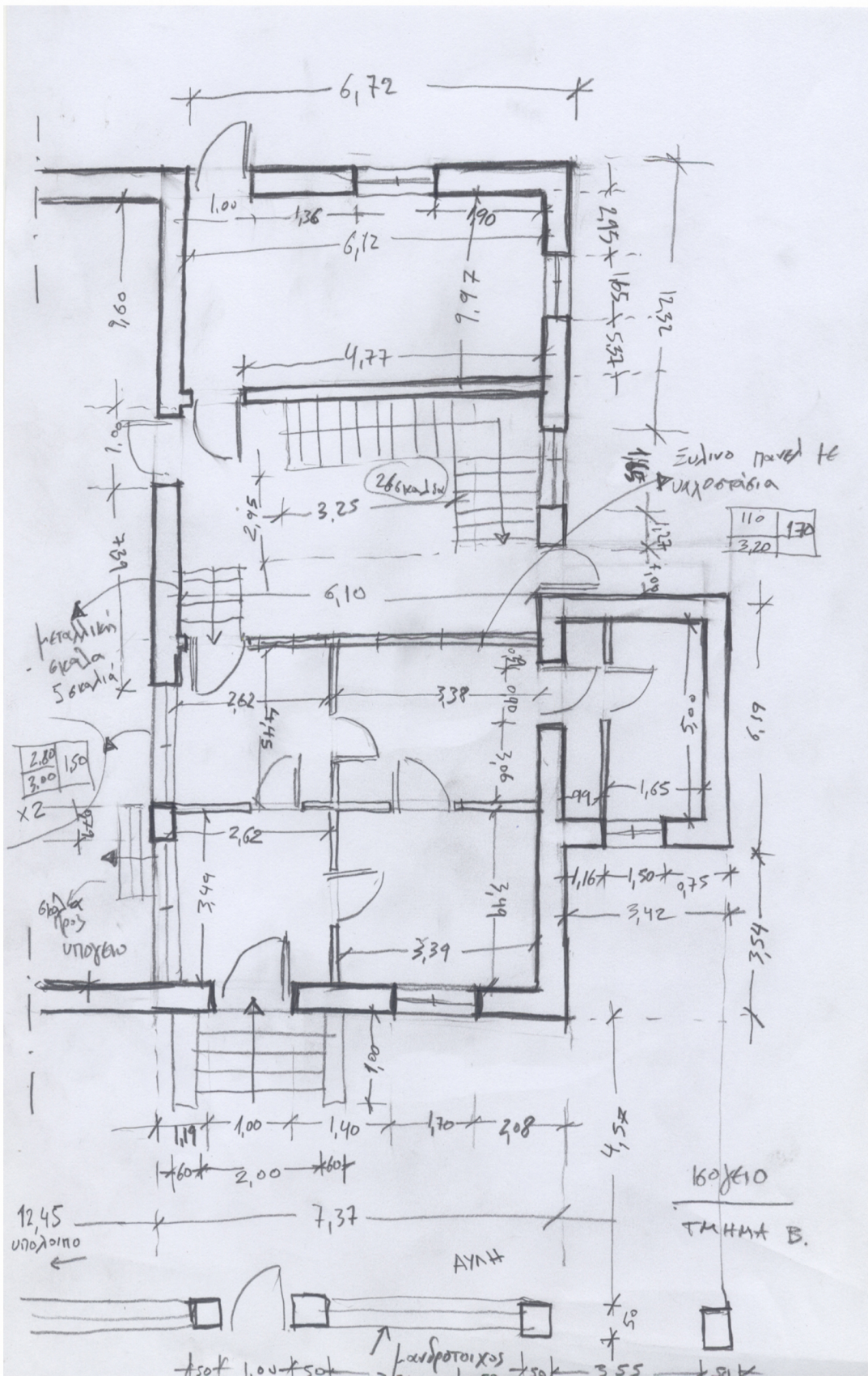
ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ...

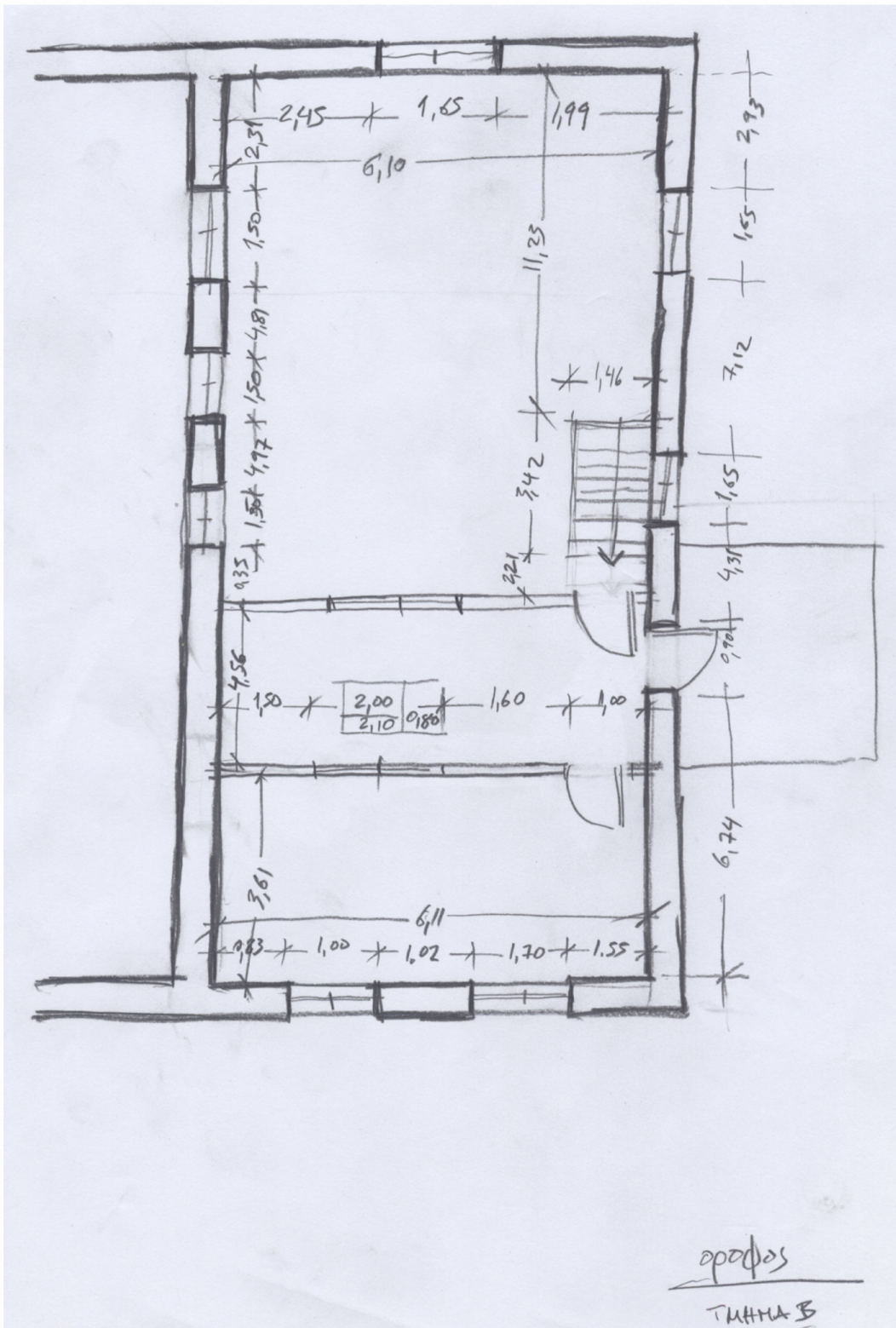

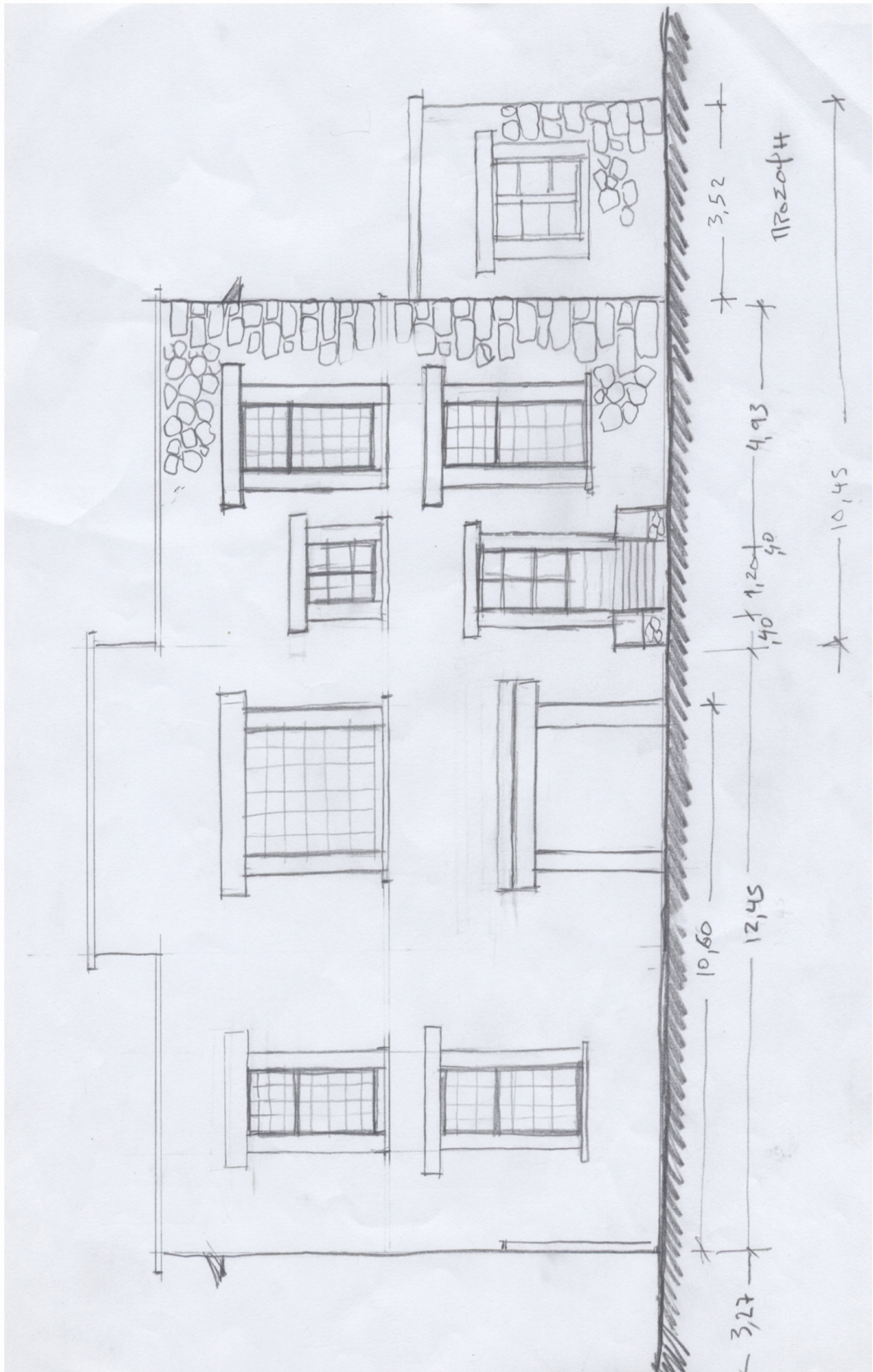

Σκαριφήματα

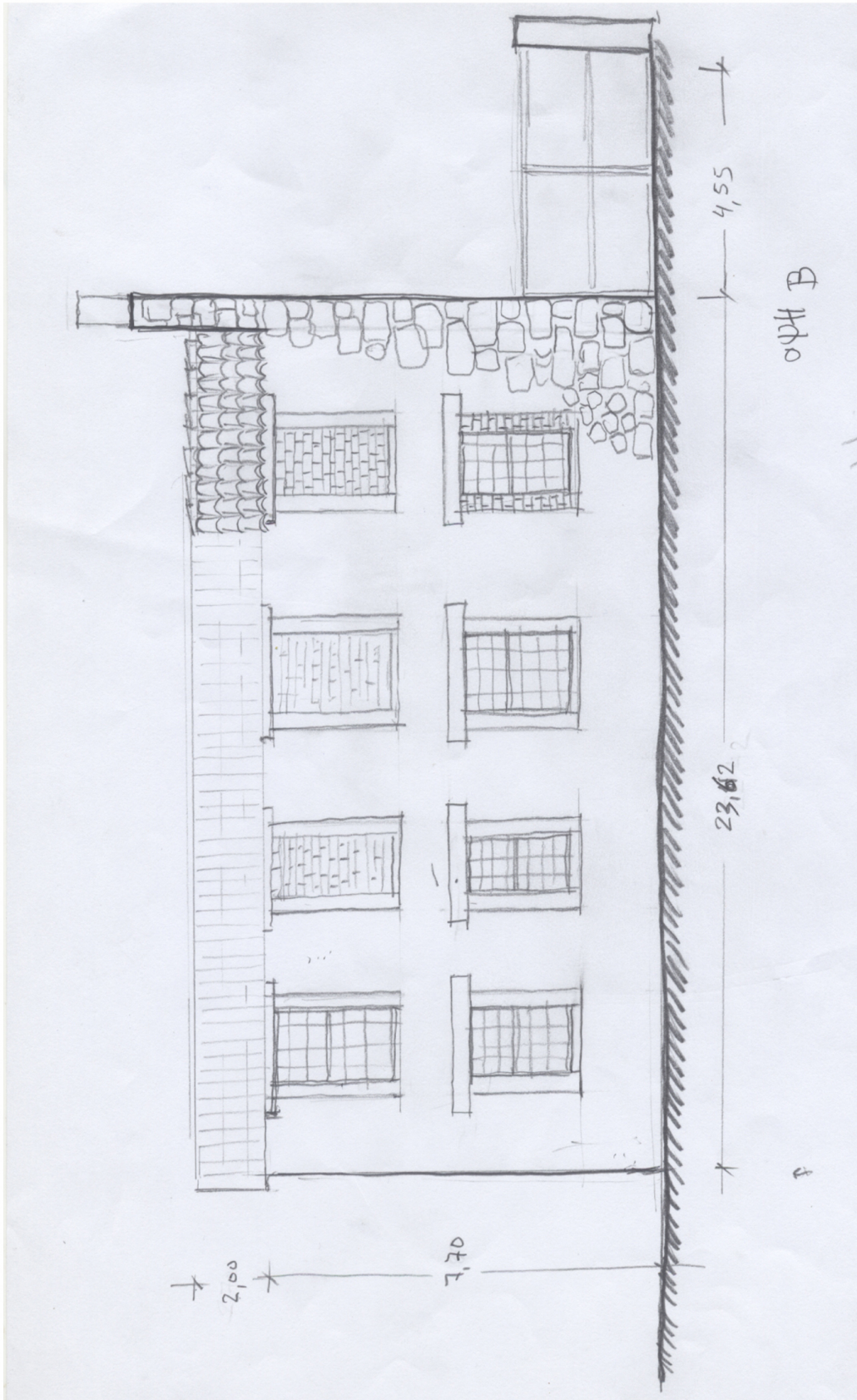

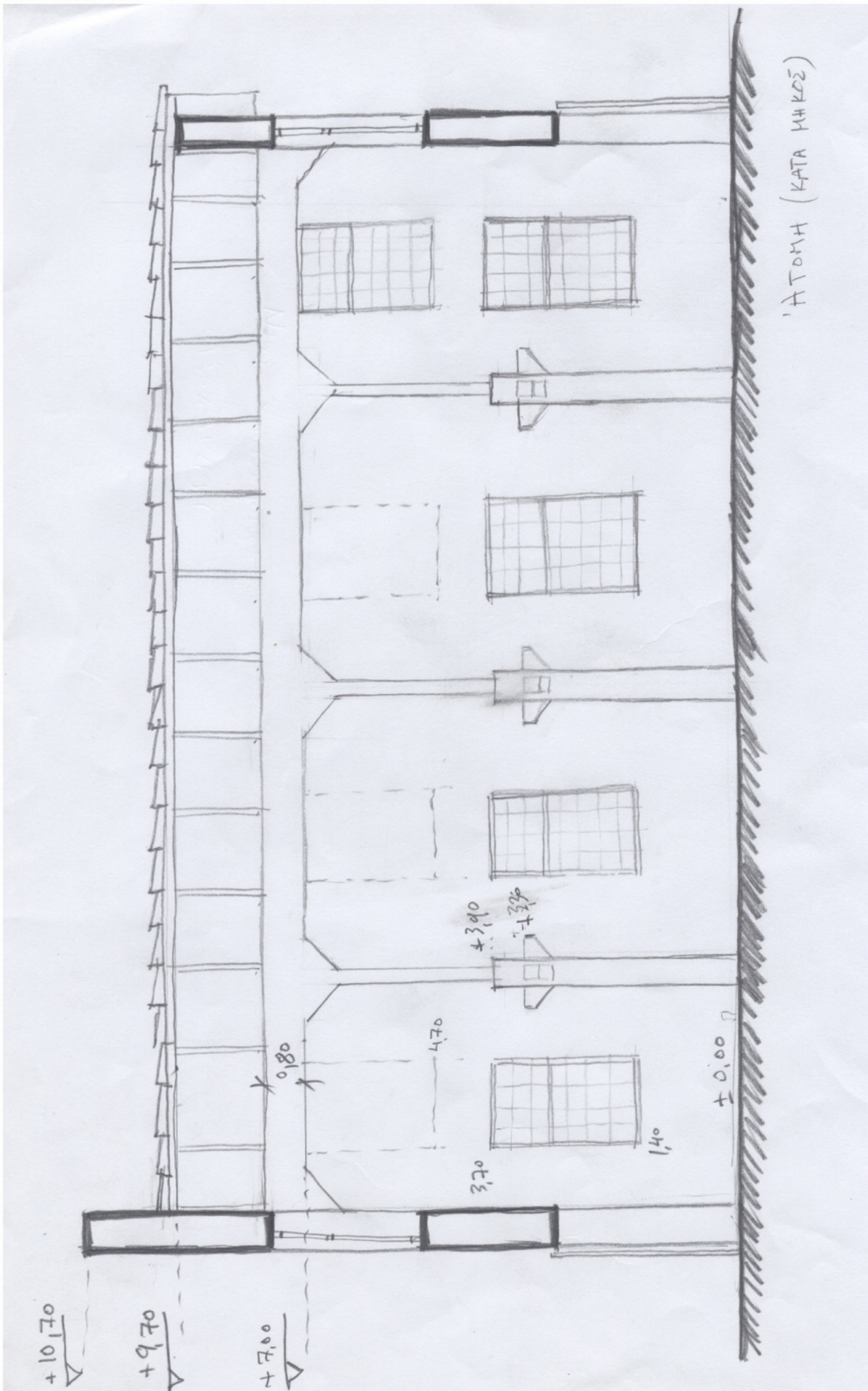

Πρόταση

Σημαντικό ρόλο στην πρόταση μας, έπαιξε η μετατροπή της ευρύτερης περιοχής σε έναν πό τους δημοφιλέστερους νυχτερινούς προορισμούς με ενεργή δραστηριότητα στον καλλιτεχνικό χώρο.

Αρχική μας πρόθεση, είναι η δημιουργία ενός κτιρίου ανοιχτού προς το κοινό με έντονο δημόσιο χαρακτήρα και φορέα πολιτιστικών δραστηριοτήτων.

Η ταινιοθήκη είναι ένας πολιτιστικός φορέας, που έχει στόχο την έρευνα, συγκέντρωση, διάσωση και προβολή της ελληνικής και παγκόσμιας κινηματογραφικής κληρονομιάς.

Με κατάλληλη οργάνωση του κτιρίου, μπορούν να αναπτυχθούν δραστηριότητες, όπως εκθεσιακοί χώροι με ειδικές εκδόσεις και κινηματογραφική παιδεία, αρχεία και προβολές ταινιών, cafe και εστιατόρια, καθώς επίσης καταστήματα και χώροι γραφείων για το διοικητικό προσωπικό.

Γενική αρχή του διατηρητέου κτιρίου μας είναι η μη επέμβαση στο προϋπάρχων κελυφος του, διατήρηση των εξωτερικών ανοιγμάτων και επαναφορά όλων εκείνων που κλείστηκαν με τοιχοποιία.

Ξεκινώντας από το ισόγειο του τμήματος α, εκμεταλλευόμαστε το μεγάλο ύψος κατασκευάζοντας έναν όριφι του οποίου η πρόσβαση γίνεται εφικτή με δυο σκάλες από σκυρόδεμα στο κέντρο του ισογείου ή με την χρήση του ανελκυστήρα, διευκολύνοντας τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Στην είσοδο υπάρχει χώρος υποδοχής και κατάστημα με αναμνηστικά, έντυπα, προγράμματα, φωτογραφικό υλικό και ψηφιακές συλλογές. Η κεντρική είσοδος από συρόμενη μεταλλική γίνεται ανοιγόμενη μεταλλική για την εύκολη πρόσβαση του κοινού.

Στο κέντρο του ισογείου ορόφου και ανάμεσα στις σκάλες, εκτείνεται εκθεσιακός χώρος, πλούσιος σε μουσειακά εκθέματα απ' όπου οι επισκέπτες μπορούν να λαμβάνουν ενδιαφέρουσες πληροφορίες για την ελληνική φιλμογραφία μέσω ειδικού φωτογραφικού υλικού. Στα εκθέματα θα περιλαμβάνεται συλλογή από τις πρώτες κάμερες λήψης όπως επίσης μηχανές και αντικείμενα επεξεργασίας ήχου και εικόνας.

Στη νότια πλευρά του χώρου υπάρχει cafe-εστιατόριο και μια πόρτα ανοιγόμενη με πλήρη πρόσβαση στον υπαίθριο χώρο, του οποίου ένα κομμάτι έχει αξιοποιηθεί για θέσεις στάθμευσεις.

Το ισόγειο του τμήματος β, χωρίζεται σε τρία επίπεδα. Το πρώτο εξ αυτών βρίσκεται στη στάθμη +1.10μ και η πρόσβαση γίνεται είτε από την δεξιά είσοδο στην πρόσοψη του κτιρίου είτε εσωτερικά από το τμήμα α. Σε αυτό το χώρο υπάρχει λογιστήριο, χώρος αναμονής και πρόσβαση στο χώρο των W.C και είναι υποβαθμισμένος στα +0,60μ.

Επιστρέφοντας στο επίπεδο +0,00μ. βρίσκουμε τη γραμματεία, το γραφείο διευθύνσως και την σκάλα από σκυρόδεμα που οδηγεί στο δεύτερο επίπεδο.

Στη νότια πλευρά του κτιρίου βρίσκεται η κουζίνα και το bar για την εξυπηρέτηση και διασκέδαση του κοινού.

Στον όροφο του τμήματος α σημαντική θέση καταλαμβάνει ο εκθεσιακός χώρος περιμετρικά της σκάλας.

Δυο αίθουσες προβολής στη βόρεια και νότια πλευρά, ψυχαγωγούν και επιμορφώνουν το κοινό με προβολές παλαιότερων και νεότερων ελληνικών ταινιών.

Ο όροφος του τμήματος β περιλαμβάνει μηχανήματα προβολής, αρχείο ήχου και εικόνας καθώς και τα γραφεία διαχείρισης με διοικητικές λειτουργίες. Οι υπάρχοντες τοίχοι γκρεμίζονται και ανακατασκευάζονται για τον καλύτερο δυνατότερο διαχωρισμό όλων των παραπάνω χώρων.

Τέλος οι προσθήκες της εσωτερικής τοιχοποιίας κατασκευάζονται από τούβλο, πάχους 0,10μ. Οι εσωτερικές πόρτες αντικαθίστονται από δρύινες και τα παράθυρα είναι μεταλλικά με υαλοστάσιο.

Επίλογος

Με την ολοκλήρωση της εργασίας μας διαπιστώσαμε ότι τα παλαιά βιομηχανικά κτίρια της Πειραιώς και του Ταύρου αντιπροσωπεύουν την ιστορία τους. Μέσα σε αυτά χιλιάδες άνθρωποι εργάστηκαν, έκαναν όνειρα και διαμόρφωσαν αξίες για μια καλύτερη ζωή. Μελετώντας λοιπόν, αυτούς τους χώρους αναβιώσαμε συνθήκες και τρόπους ζωής, καταστάσεις και ανθρώπινες σχέσεις, ολόκληρο το κλίμα μιας εποχής καθώς και τις ελπίδες, τις φιλοδοξίες και τον μόχθο των προσφύγων για επιβίωση και δημιουργία.

Ανακαλύψαμε την μεγάλη προσφορά τους στην ανάπτυξη κλάδων που για πολλά χρόνια στήριξαν και στηρίζουν την τοπική και εθνική οικονομία.

Παράλληλα μας δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουμε καλύτερα αυτές τις γειτονιές, να μελετήσουμε την ιστορική τους εξέλιξη, να συνομιλήσουμε με αρμόδιους φορείς και κατοίκους, να εντοπίσουμε προβλήματα, να προτείνουμε λύσεις και να οραματιστούμε ένα καλύτερο αύριο.

Καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία η ορθή διαχείριση των παλαιών βιομηχανικών κτιρίων, δεν είναι φαντάσματα του παρελθόντος αλλά ζωντανά πολιτιστικά μνημεία που χρειάζονται προστασία. Δυστυχώς πολλά από αυτά έχουν κατεδαφιστεί, ενώ πολλά άλλα στέκουν σήμερα εγκαταλελειμένα ή υποβαθμισμένα. Το ζήτημα που τίθεται επιτακτικά είναι τα εναπομείναντα βιομηχανικά κτίρια και συγκροτήματα τα οποία αποτελούν ιδιωτικές ιδιοκτησίες, να διατηρήσουν τον ιστορικό τους χαρακτήρα και να παραμείνουν αρχιτεκτονικά αξιόλογα.

Χρειάζεται να γίνουν συντονισμένες προσπάθειες από την πολιτεία, τις δημοτικές αρχές, τους τοπικούς φορείς και τους πολίτες ώστε αυτά τα κτίρια να προστατευτούν, να αναδειχτούν και ορισμένα εξ αυτών να αναβιώσουν επαναχρησιμοποιούμενα.

Η εν λόγω πρόταση μας, για δημιουργία ταινιοθήκης - μουσείου κινηματογράφου, μας αποδुकνύει ότι ένα παλιό βιομηχανικό κτίριο μπορεί να αναλάβει νέα χρήση και ρόλο στην σύγχρονη πόλη προσφέροντας καινούργιους λειτουργικούς χώρους, αλλά με σεβασμό στην ταυτότητα του.

Είναι ίσως η τελευταία μας ευκαιρία να προβάλουμε και να αξιοποιήσουμε από το σημαντικό απόθεμα της βιομηχανικής μας κληρονομιάς.

Βιβλιογραφία

1. Δήμος Ταύρου, εκδόσεις “Λόγος και Αντίλογος”
2. Η αρχαιολογία του χτες. Βιομηχανικά κτίρια του Πειραιά, εκδόσεις “Αστήρ”
3. Τα κτίρια του Πειραιά κατά τον 19ο αιώνα. Ντίριζας Νικόλας, εκδόσεις “Αστήρ”
4. 19ος - 20ος αιώνας. Σύντομη ιστορία της αρχιτεκτονικής.
5. Ιστορική εξέλιξη της συντήρησης. Λυκιαρδοπούλου.
6. Ελληνική Βιομηχανία 19ου αιώνα. Φυσική εξέλιξη και προστασία. Ψαλιδόπουλος.
7. Πολεοδομικές εξελίξεις των Αθηνών. Τραύλου. εκδόσεις “καπων”
8. Οδός Πειραιώς. Ν. Μπελαβίλα.
9. Οδός Πειραιώς - από την βιομηχανία στον πολιτισμό. Μ. Οικονομοπούλου
10. Οδός Πειραιώς - μετασχηματισμός των χρήσεων γης στον άξονα. Κουδούνη.
11. Αθήνα 1830 - 200
Εξέλιξη - Πολεοδομία - Μεταφορές
Γ. Μ. Σαρηγιάννη, εκδόσεις “ευμμετρία”
12. Προσέγγιση αστικού χώρου. εκδόσεις ΕΜΠ
13. Πειραιεύς, εκδόσεις “αλεξάνδρα” 1973

14. Περί πειραιώς και των λιμένων αυτού κατά τους αρχαίους χρόνους. Αγγελόπουλος 1898
15. Περί τω εν Πειραιεί ανασκαφών, 1899. Δραγάτσης.
16. Πειραιϊκό Λεύκωμα. Ματζαρόγλου.
17. Χάρτης του Πειραιώς συνταχθείς 1687. Σοφού.
18. Εγκυκλοπαίδεια Δομή
19. Περί της υφισταμένης καταστάσεως των παράκτιων τειχών του Πειραιώς. Ζερβουδάκη.
20. Πειραιάς και συνικοισμοί. Χάρης Κουτελάκης & Αμάντα Φώσκολου. εκδόσεις “εστία”
21. Θρύλος και κληρονομιά. Δημήτρη Φερούδη. εκδόσεις “αστήρ”
22. Αρχιτεκτονικό σχέδιο. Στρατή Δούκα. Ίδρυμα Ευγενίδου.
23. Ποιήματα. Γ. Σεφέρης. εκδόσεις “ίκαρος”